

Fruktan och fröjd

- tvååringar påverkar förskolans innehåll

En ny avhandling vid Göteborgs universitet visar att vuxna inte ensamma har makten och kontrollen över förskolans dagliga innehåll. De initiativrika barnen är med och påverkar även om de är i tvåårsåldern.

Små barns inflytande på förskolans innehåll är aktuellt i de nordiska förskolorna.

- I Sverige ska förskolan uttalat vila på demokratisk grund. I Norge har vi sedan 2006 en ny rammeplan för förskolan, inspirerad av den svenska läroplanen, säger **Elin Eriksen Ødegaard** som disputerar vid Institutionen för pedagogik och didaktik den 25 maj.

Kravet på delaktighet och inflytande innebär flera dilemman för förskolepersonalen. Utmaningen är extra stor när barnen är så små att de uttrycker sin vilja och sina åsikter i uttryck och gester. I den aktuella avhandlingen är det barnens berättelser som undersöks, liksom de små barnens perspektiv och deras handlingsutrymme klargörs.

Till grund för avhandlingen ligger fältstudier från måltidssamtalen på norsk förskola. Elin Eriksen Ødegaard är själv i grunden förskollärare, från Norges västligaste stad Florø, norr om Bergen.

Det som styrde valet av avhandlingsämne var att ganska lite forskning gjorts om själva innehållet i de yngsta barnens berättelser.

- Tidigare forskning har mer fokuserat på hur små barn skapar mening genom att förkroppsliga sina åsikter och sin vilja. Jag intressera mig istället för berättelsernas innehåll, säger Elin Eriksen Ødegaard.

När barnen tog initiativ till att berätta handlade det om allvarliga teman som saknad, sinnen, rädsla och lust.

- Spänningsfältet mellan fruktan och fröjd visade sig vara särskilt viktigt för dem, säger Elin Eriksen Ødegaard.

När förskolläraren tog initiativet i de planerade aktiviteterna gällde åldersanpassade teman i berättelserna med exempelvis djur eller räknetal. När exempelvis de tvååriga pojkarna tog initiativet var det vuxna män som var temat. Sjörövare och tomtenissar var deras återkommande teman i berättelserna.

- De vuxna på förskolan visade ambivalens till aggressiva mansfigurer som sjörövare, medan de delade barnens engagemang när temat var jultomtar säger Elin Eriksen Ødegaard.

Det tolkar hon i avhandlingen som att förskolläraren är förpliktigad av sitt samhällsuppdrag, som innebär att arbeta för jämställdhet. Då är det lättare att acceptera en snäll och givmild mansfigur som jultomten.

- Men det som såg ut att handla om aggressiva sjörövare kunde lika gärna handla om att utforska och förstå hur det är att vara rädd. Det fanns alltså paradoxer i barns berättelser, säger Elin Eriksen Ødegaard som anser att på samma tid som berättelserna reflekterade populärkultur som gjorts tillgänglig för barnen, tog de i bruk det som var relevant för dem på ett kreativt sätt.

Författare: Elin Eriksen Ødegaard, Inst. för pedagogik och didaktik, Göteborgs universitet.

Avhandlingens titel: Meningsskaping i barnehagen – innhold og bruk av barns og voksnes samtalefortellinger

Handledare: Professor Ingrid Pramling Samuelsson, Inst. för pedagogik och didaktik, Göteborgs Universitet

Opponent: Professor Dion Sommer, Psykologisk Institut, Århus Universitet.

Disputation: Fredagen den 25 maj, 2007, kl. 1300, Kjell Härnqvistsalen, Pedagogen hus A,
Västra Hamng. 25, Göteborg
Kontakt: elin.odegaard@hib.no, 0047 55585932, 0047 99154949